

Dúfať a konať v jednote so Stvorením

Vitajte!

Vítame Vás pri tohtoročnej slávnosti Času stvorenia. Každý rok sa od 1. septembra do 4. okóbra kresťania po celom svete spájajú v modlitbe a aktivitách, ktoré sú zamerané na záchranu nášho spoločného pozemského domova. Je to výnimočná príležitosť osláviť nášho nebeského Boha ako Stvoriteľa a pripomenúť si, že všetko stvorenstvo je Božím pokračujúcim aktom v tomto svete. Božie stvorenstvo nás všetkých pozýva k láske a starostlivosti o vzácny dar, ktorý pre nás Nebeský Otec stvoril. Aj my sme súčasťou stvorenia, ktoré je Jeho dielom. Jedine vtedy môžeme naplno prekviatať, keď prekvitá Zem, po ktorej chodíme.

Tešíme sa, že máme opäť možnosť prispieť k ochrane nášho spoločného pozemského domova a všetkých tvorov, ktoré ho s nami zdieľajú.

Témou tohtoročnej oslavy Božieho stvorenia je "Dúfať a konať v jednote so Stvorením". Naša planéta prechádza trojitou krízou:

klimatickou krízou, stratou biodiverzity a znečistením. Tieto problémy sa pre mnohých ľudí stávajú zdrojom beznádeje a vyvolávajú takzvanú eko-úzkosť. Ako ľudia viery sme preto povolaní prinášať a zdôrazňovať nádej, inšpirovanú našou vierou, a to predovšetkým nádej na vzkriesenie. Zároveň však musíme zdôrazňovať, že nejde o nádej bez vonkajších prejavov ale práve naopak - táto naša nádej má byť viditeľne zhmotnená v našich konkrétnych činoch, modlitbách, kázani, službe a vzájomnom zdieľaní.

Počas tohtoročného slávania Času Stvorenia sa chceme ako kresťania zjednotiť a vyjadriť podporu pre Dohodu o obmedzení používania fosílnych palív (Fossil Fuel Non-proliferation Treaty), ktorou krajiny reagujú na potrebu obmedzenia nových projektov využívajúcich fosílnu palivá.

Tento sprievodca obsahuje mnohé podnety na modlitby. V prílohe nájdete aj materiály pre ekumenickú bohoslužbu a tiež niekoľko návrhov, ako začleniť tohtoročnú tému a symboliku do bohoslužobného života spoločenstva. Okrem toho sa dozviete aj viac o možnosti pripojiť sa ku iniciatíve na podporu Dohody o obmedzení používania fosílnych palív. Podrobne sa o téme môžete dočítať aj na stránke www.fossilfuel treaty.org. Viac zdrojov, medzi iným aj webináre, modlitebné materiály, propagačné materiály a prístup k oficiálnym kanálom na sociálnych sieťach nájdete na www.seasonofcreation.org

V mene Kristovom, s pozdravom

členovia ekumenického prípravného výboru Času Stvorenia

Milé sestry a bratia v našom Pánovi Ježišovi Kristovi!

Už v roku 1989 bol 1. september po prvýkrát stanovený ako Deň modlitby za stvorenie. Vo východnej ortodoxnej cirkvi toto prehlásenie urobil a tradíciu zaviedol patriarcha Dimitrios I. V roku 2001 bol prvý septembrový deň prijatý ako Deň modlitby za stvorenie aj ďalšími európskymi kresťanskými cirkvami. Napokon v roku 2015 sa vyhlásením pápeža Františka pridala aj rímskokatolícka cirkev.

V uplynulých rokoch začali viaceré kresťanské cirkvi sláviť "Čas Stvorenia", a to medzi prvým septembrom až štvrtým októbrom, teda do dňa sv. Františka z Assisi. Ten je autorom Chválospevu stvorenia a zároveň je považovaný za patróna všetkých, ktorí sa venujú ekológii.

Čas Stvorenia sa stal každoročnou oslavou, počas ktorej sme spoločnými modlitbami odpovedať na volanie Stvorenstva: svetové ekumenické spoločenstvo sa zhromaždí, aby naslúchalo Božiemu stvoreniu a zapojilo sa do starostlivosti o náš spoločný pozemský domov - Boží domov pre nás.

Tohtoročná oslava začína 1. septembra sviatkom Stvorenia a končí 4. októbra sviatkom sv. Františka z Assisi, patrónom ekológie, oslavovaným mnohými kresťanskými denomináciami. Tento rok sa spoločné slávenie bude niesť v téme Dúfať a konať v jednote so Stvorením.

Symbolom tohtoročného Času Stvorenia je prvotina nádeje, a tento symbol je inšpirovaný textom z listu Rímskym 8, 19 - 25.

Mnohé vedúce osobnosti viery sa podieľali na video pozvánke k tohtoročnej oslave Času Stvorenia. Môžete ho nájsť aj online na oficiálnom youtube kanáli [Season of Creation](#).

Čas Stvorenia 2024

Téma a Symbol

Dovoľte nám niekoľko slov k tohtoročnej téme. Rozhodli sme sa, že slovo "Stvorenie" budeme písať s veľkým začiatočným písmenom. Dôvodov je niekoľko. Po prvé, je dôležité zdôrazniť, že pokiaľ ide o Stvorenie, nie je to nejaký objekt, vytvorený pre potreby ľudí.

Sme povolaní k tomu, aby sme sa so Stvorením zžili a spolupracovali ako niekto, kto je jeho súčasťou, nie nad ním.

Po druhé, veľkým písmenom na začiatku slova poukazujeme rovnako na stvorený poriadok sveta ako aj na neustále pokračujúci Boží akt tvorenia. Po tretie, uznaním celého stvoreného sveta, celého kozmu, živé a neživé časti Božieho Stvorenia nevynímajúc, preukazujeme teologický rešpekt, úctu, obdiv, zodpovednosť a vzájomnú závislosť so stvorenou prírodou.

V tejto časti sprievodcu sa pozrieme na teologický základ pre tohtoročnú tému a symbol oslavy Času Stvorenia.

"Vieme totiž, že všetko stvorenstvo až doteraz spoločne vzdychá a spoločne trpí pôrodné bolesti." Rím 8, 22.

Tento biblický obraz vykresľuje našu Zem ako matku, ktorá vzdychá a trpí ako v pôrodných bolestiach. Doba, v ktorej žijeme a spôsob, akým žijeme však ukazuje, že našu Zem nevnímame ako dar od nášho Stvoriteľa ale skôr len ako zdroj, z ktorého chceme vyťažiť čo najviac pre naše potreby. Svätý František z Assisi toto pochopil už vo svojej dobe, keď vo svojom Chválospeve stvorenia nazýva našu Zem sestrou či matkou. Ako sa môže Matka Zem postarať o nás, ak my sa nestaráme o ňu? Stvorenstvo trpí pre naše sebecko a zaobchádzanie, ktoré je neudržateľné, ubližuje mu a ničí ho.

Spoločne s našou sestrou, Matkou Zemou, vysielajú svoje náreky mnohé druhy stvorených bytostí, ľudský druh nevynímajúc. Voláme o pomoc, pretože dôsledkom nášho deštruktívneho správania sú prichádzajúce klimatické zmeny či strata biodiverzity a tým trpíme nielen my ako ľudia ale všetko Stvorenstvo sveta.

A predsa existuje nádej a očakávanie lepšej budúcnosti. V biblickom kontexte dúfať neznamená nečinne a ticho stáť. Dúfať znamená vzdychať a volať, a aktívne sa usilovať o nový život uprostred trápenia. Tak ako pri pôrode, prechádzame fázou ohromnej bolesti, na jej konci však prichádza nový život.

"Lebo stvorenstvo túžobne očakáva zjavenie Božích synov." Rímskym 8, 19

Stvorenie i my všetci sme pozvaní ku oslave Stvoriteľa, aby sme sa tak spoločne podieľali na budúcnosti a aktívnej nádeji. Prvotina nádeje môže vzniknúť iba vtedy, ak spoločne so všetkým Stvorenstvom pracujeme na budúcnosti. Pavlovská teológia nám pripomína, že rovnako ako ľudstvo, tak aj zvyšok Stvorenstva je od počiatku obsiahnutý v Ježišovi Kristovi. Sme teda navzájom na sebe závislí.

Stvorenstvo túžobne očakáva príchod, zjavenie Božích detí! Práve Boží synovia majú byť tí, ktorí vystierajú ruky smerom k Stvoriteľovi, vidiac seba samých ako pokorné Božie bytosti, oslavujúc Boha. Zároveň však preukazujú lásku a rešpekt voči stvorenému svetu, starajú sa oň a učia sa od tohto vzácneho Božieho daru Stvorenstva.

Stvorenstvo nebolo dané ľudstvu iba ako vec na užívanie až zneužívanie. Ľudstvo samotné bolo totiž stvorené ako súčasť Božieho Stvorenia. Všetko stvorené je našim spoločným domovom a zároveň akousi univerzálnou rodinou, v ktorej sme pozvaní k zodpovednému konaniu. Toto je to skutočné pravé povolanie a dôležitá úloha, ktorú zohrávame, aby sa mohlo kráľovstvo spravodlivosti prejaviť v tomto svete.

Prvotina nádeje

Nádej je nástrojom, ktorý nám pomáha prekonať prirodzený zákon starnutia a konca života. Je nám Bohom daná ako prostriedok ochrany proti pocitom márnosti a prázdnoty. Jedine skrze nádej

si dokážeme naplno uvedomiť skutočnú hodnotu slobody. Sloboda však neznamená len domnelú voľnosť konania, ktorá prináša naše vlastné uspokojenie. Byť skutočne slobodný znamená byť naozaj *oslobodený* a *zodpovedný*. A práve sloboda a zodpovednosť nám pomáhajú k tomu, aby sme svet dokázali urobiť lepším miestom pre život.

O lepšiu budúcnosť máme usilovať vo svetle Kristovej obete. On prekonal smrť, ktorú podstúpil kvôli našim hriechom. Naše ľudské slabosti už spôsobili tomuto svetu skutočne mnoho bolesti. Naše hriechy voči ľudstvu a hriechy spojené s ekologickými dopadmi, prinášajú veľa nepríjemností nášmu svetu, našej Zemi a tvorom na nej žijúcim ale tiež nám samotným. Sme si vedomí toho, že svojou nedbanlivosťou, nevšímavosťou, a v neposlednom rade našimi neprestajnými túžbami po uspokojení sebeckých túžob, sme veľkú časť stvorenia a vôbec sveta, v ktorom sami žijeme, nenávratne zničili.

Jestvuje príslovie, ktoré sa zvykne často pripisovať sv. Augustínovi. Hovorí: "Nádej má dve nádherné dcéry; ich mená sú Hnev a Odvaha. Hnev sa hnevá preto, v akom stave veci sú. Odvaha pamätá na to, že také zostať nemusia a môžu sa zmeniť." Keď vnímame nárek našej Zeme a všetkého Stvorenstva, dovoľme svätému hnevu byť tou silou, ktorá nás posunie k odvahe dúfať a konať pre dosiahnutie spravodlivosti.

My veríme, že vtelený Boží Syn je pre nás dostatočnou oporou, ktorá nám pomáha čeliť ťažkostiam tohto sveta. Boh je s nami v našom úsilí reagovať na všetky výzvy, ktoré prináša svet okolo nás.

Nádej má mnoho podôb. Netreba ju však chápať ako čistý optimizmus. Nie je ani utopistickou predstavou. Mať nádej dokonca neznamená ani čakať na zázrak. Nádej znamená mať dôveru v naše konanie. Aj keby sa výsledky, ktoré očakávame, nedostavili okamžite (Rím 8:24). Nádej ale nikdy nekoná sama. V skoršom texte listu Rímskemu zboru apoštol Pavel opisuje vzťah človeka k nádeji ako proces rastu: "vytrvalosť vedie k skúsenosti, skúsenosť k nádeji" (Rím 5, 4). Trpezlivosť a vytrvalosť sú blízkymi spoločníkmi nádeje. Práve toto sú vlastnosti, ktoré nás vedú k nádeji.

Vieme, že na odvrátenie či spomalenie klimatickej a ekologickej krízy je potrebné rúzne a smelé konanie. Vieme však aj to, že akékoľvek zmeny v ekologickom systéme sú veľmi pomalé procesy. Navyše, my ľudia sme často príliš tvrdohlaví a akákoľvek zmena nášho myslenia, cítenia a každodenného konania je pre nás neraz výzva. A niekedy jednoducho nevieme, čo by sme mali urobiť. Ako by mali naše činy vyzeráť. Každý jeden nový deň je pre nás šanca nachádzať nové nápady a inšpirácie, ako nájsť rovnováhu medzi súrnou potrebou niečo zmeniť a pomalým tempom samotnej zmeny. Často nemusíme rozumieť všetkému, čo sa okolo nás deje. Nemusíme rozumieť Božiemu konaniu, ktorého sme svedkom, aj tak sme však neustále povolaní ku dôvere a k nasledovaniu. Nasledovať Krista, Spasiteľa celého sveta sa dá aj konkrétnym a udržateľným spôsobom.

V niektorých jazykoch sa pavlovska zvest' o nádeji prekladá nie v zmysle pasívneho čakania ale skôr ako aktívna, činná nádej. O nádeji, dúfani a konaní spoločne so Stvorením sa od seba navzájom môžeme veľa naučiť. Napríklad portugalské slovo “esperançar”, podobne ako španielske “esperanzar” slúžia ako dobrý príklad v tom, že dúfanie a nádej sa majú chápať ako aktívne slovesá či opis aktívneho očakávania. Pomôže nám to vyhnúť sa neprirodzenej pozitivite a optimizmu. Vo francúzštine takisto nájdeme dve slovesá, ktoré možno použiť: “espoir” a “espérance”. Prvé z nich opisuje aktívne očakávanie, druhé pozitívnu nádej. Podobne je to aj v arabskom jazyku, kde nájdeme slovesá “amal (أمل)” a “raja’ (رجاء)” vo významoch podobných predchádzajúcim spomínaným slovesám. Na príklade rôznych jazykov môžeme teda vidieť, že nádej sa dá chápať aj iným spôsobom, než na aký sme zvyknutí.

Modlitba Času Stvorenia 2024

Trojediný Bože, Stvoriteľ všetkého a všetkých!

Chceme Ťa v tomto čase oslavovať pre Tvoju nesmiernu dobrotu, zjavenú nám aj skrze rôznorodosť Tvojho stvorenia. Skrze Zem, ktorú si Ty stvoril smieme cítiť Tvoju lásku a starostlivosť, smieme mať domov a ochranu.

Chceme Ti vyznať, že matku Zem, Tvoj dar pre nás často nevnímame ako dar ale ako samozrejmosť. Naše sebestvo a chamtivosť, zanedbávanie a zneužívanie prírody viedli ku klimatickej kríze, strate biodiverzity a utrpeniu či už nás ľudí, ale rovnako aj všetkých živých tvorov na tejto Zemi. Vyznávame, že sme zlyhali. Nepočúvali sme vzdychy Zeme, vzdychy Stvorenia ani vzdychy Ducha spravodlivosti a nádeje, ktorý medzi nami prebýva.

Zošli nám svojho Ducha, ktorý by nám pomohol v našich slabostiach a pomohol nám pocítiť zachraňujúcu silu nášho Pána Ježiša Krista a spoznať náde, ktorú v ňom máme. Nech vzdychy Ducha plodia v nás ochotu verne ti slúžiť, aby sme tak mohli počuť a pomôcť všetkému Stvoreniu, naučili sa dúfať a konať spoločne s ním, a tak niesť prvotinu z ovocia nádeje.

Milujúci Stvoriteľu, prosíme Ťa, urob nás citlivejšími na volanie a vzdychy Stvorenia. Učiň nás chápacejšími a láskavejšími na obraz Pána Ježiša Krista. Pomôž nám vnímať nanovo náš vzťah so Zemou, ktorú obývame a upevňuj spoločenstvo medzi nami navzájom, pretože všetci sme stvorení rovnako na Tvoj obraz.

O to Ťa prosíme v mene Pána Ježiša Krista, ktorý prišiel, aby celému Stvoreniu zvestoval dobrú správu. Amen.

Oslava Času Stvorenia

Čas Stvorenia prináša možnosť a priestor ako obnoviť náš vzťah s našim nebeským Stvoriteľom a celým Jeho Stvorením. Máme možnosť tak činiť prostredníctvom slávenia Božieho diela,

obrátenia sa a odhodlania ku konkrétnym činom. Už pravidelne sa môžeme každoročne spájať vďaka ekumenickému sláveniu a bohoslužbám, kde sa spoločne modlíme a konáme ako jedna kresťanská rodina, aby sme si pripomínali nesmiernu hodnotu nášho pozemského domova.

Pripraviť oslavu Času Stvorenia je prácou, ktorá musí začínať už začiatkom roka. Sme tak schopní dostatočne pripraviť všetky materiály pre slávenie obdobia, ktoré prichádza koncom leta a začiatkom jesene.

Pamätajte, prosíme, na to, že pri príprave na toto obdobie nám nejde iba o vytvorenie ďalšej udalosti. Naším záväzkom je tvoriť priestor pre nové stretnutia, pre vzájomné načúvanie si v duchu ekumenizmu. Chceme povzbudzovať kresťanov ku konkrétnym činom a k uvedomovaniu si zodpovednosti, ktorú na tejto Zemi máme ako súčasť Stvorenia a ako tí, ktorí majú Bohom uloženú povinnosť starať sa o všetko, čo bolo stvorené.

Čas Stvorenia možno osláviť mnohými spôsobmi. Vďaka ekumenickej spolupráci vzniklo niekoľko námetov, ktoré môžete použiť, pokiaľ sa vám hodia. Pre viac inšpirácií môžete navštíviť našu oficiálnu stránku SeasonofCreation.org.

Oslavu môžete začať Sviatkom Stvorenia, dňa 1. Septembra 2024

Sviatok Stvorenia, tiež známy ako Deň Stvorenia či Deň modlitieb za Stvorenie, je veľkým významným dňom, ktorým začína samotné obdobie Času Stvorenia. Pôvod má v bohatej tradícii ortodoxnej cirkvi a neskôr si našiel cestu do bohoslužobného života mnohých ďalších kresťanských cirkví. Okrem toho, že je to čas a priestor pre nás, aby sme mohli vyznať ako veľmi naše hriechne konanie znesvätilo dar Stvorenia pre nás, je to tiež čas pre naše modlitby za uzdravenie nás i Stvorenia a pre oslavu Boha ako Stvoriteľa. Máme si tiež pripomenúť veľké tajomstvo stvorenia celého sveta i kozmu. Inými slovami, nejde len o oslavu “Stvorenia a stvoreného sveta”, ktoré nám Boh daroval ale predovšetkým o oslavu “Stvorenia ako základného tajomstva” pre našu kresťanskú vieru.

Zhodou okolností pripadá tento rok 1. September na nedeľu, takže máte výbornú príležitosť povzbudiť svoje cirkevné zbory, aby sa tiež zapojili do oslavy Sviatku stvorenia. Je dobré pripomenúť si vo vašich spoločenstvách, že nedeľa je rovnako “deň stvorenia” (podľa židovskej tradície prvým dňom, kedy Boh začal tvoriť svet, podľa 1M 1) ako aj “dňom vzkriesenia”.

Tu je niekoľko nápadov a návrhov, ako osláviť toto obdobie (môžete si vybrať jeden alebo ich vzájomne kombinovať):

Počas nedeľných Služieb Božích:

- Presuňte slávenie bohoslužieb do vonkajších priestorov (aj v prípade ak je súčasťou SB prislúchovanie sviatosti Večere Pánovej)
- Ešte pred začiatkom Služieb, prečítajte si niekoľko slov od vedúcich predstaviteľov vašej cirkvi ku problematike slávania Času Stvorenia alebo samotného Sviatku Stvorenia, aby ste podčiarkli dôležitosť tohto slávnostného času

- Pridajte do spovednej modlitby aj témy súvisiace s ekologickou krízou a vyznanie hriechov voči Božiemu Stvoreniu
- Ak slávate nedeľné služby vonku, pridajte do ich poriadku chvíľku ticha, aby ste tak mohli spoločne načúvať “oslavnej piesni stvorenia”
- Božie stvorenie môžete do svojich služieb preniesť aj inak, napríklad výzdobou oltárneho priestoru pomocou prírodných materiálov
- Povzbudte svojich kazateľov Božieho slova, aby tému Sviatku Stvorenia zahrnuli do svojej nedeľnej kázne. Poznámky v angličtine môžete nájsť aj na stránke preachingforgodsworld.org.
- Do pokázných modlitieb môžete zahrnúť aj také, ktoré sa týkajú Sviatku Stvorenia a svetovej ekologickej krízy
- Deti či mládež môžete zapojiť tiež. Spoločne môžete pracovať na znázornení Božieho tvorenia sveta. Jednotlivé výtvary alebo jeden veľký spoločný môžete potom umiestniť tak, aby boli počas bohoslužby dobre viditeľné.

Zorganizujte ekumenického bohoslužby:

- Byť hosťiteľom ekumenických bohoslužieb je jednoduchý ale krásny spôsob, ako osláviť Sviatok Stvorenia či prípadne celé obdobie Času Stvorenia. Samozrejme, sláviť Čas Stvorenia môžete pokojne v rámci svojho cirkevného zboru či komunity, môžete však využiť toto obdobie na budovanie vzťahov medzi jednotlivými cirkvami a prispieť tak k ekumenickej spolupráci. Poriadok ekumenických služieb Božích pre tento rok nájdete v Prílohe 1. V prípade potreby ho môžete upraviť.
- V rámci tohtoročnej témy a symbolu osláv Času Stvorenia, môžete skúsiť porozmýšľať či ste schopní zapojiť do svojich bohoslužieb jednotlivcov alebo skupiny či združenia, ktoré sa venujú témam ako boj za sociálnu spravodlivosť, budovanie a posilňovanie mieru, alebo je ich agendou zdravý vzťah ľudí so životným prostredím, ako napríklad múdrosť pôvodných obyvateľov (sumak kawsay alebo ubuntu severoafriekých kmeňov). Môžete sa tiež pustiť do organizovania zbierky, ktorej cieľom bude podporiť projekt súvisiaci s témou a symbolom tohtoročnej oslavy Času Stvorenia.
- Na propagovanie nadchádzajúcej udalosti môžete v hojnej miere využiť dosah sociálnych sietí. Informácie a materiály k Času Stvorenia nájdete na našej oficiálnej stránke.

Zorganizujte svoje bohoslužby v “Chráme Stvorenia”

“Ak sa vesmír zjavuje v Bohu, ktorý ho kompletne naplňa ... potom aj v obyčajnom liste, na horskej cestičke, v kvapke rosy či v tvári chudobného človeka - to všetko má v sebe mystický tajuplný zmysel a význam.”

Pápež František

- Aby ste si mohli oslavu Božieho Stvorenia vychutnať naplno, môžete, tam kde je to možné, sláviť bohoslužby vonku. Vonkajší svet je naplnený Božím Stvorením, ktoré ho

neprestajne chváli a oslavuje už jednoducho len tým, že je a funguje tak, ako ho Boh stvoril. V súvislosti s organizáciou vonkajších bohoslužieb, môžete zvážiť aj to či usporiadate stretnutie na mieste, ktoré je krásne a nedotknuté, a v takom prípade môžete bohoslužby viesť najmä v duchu vďačnosti za prírodu a prostredie i všetky dary, ktoré z nich čerpáte. Môžete sa však rozhodnúť usporiadať stretnutie aj na mieste, ktoré je veľmi zasiahnuté ľudskou činnosťou, a v rámci bohoslužobného stretnutia zdôrazňovať potrebu vyznávať hriechy voči životnému prostrediu a prosiť Nebeského Otca o odpustenie za každého zbytočne strateného tvora, ktorého sme nedokázali ochrániť pred ničivým ľudským zásahom. V závislosti od charakteru vášho stretnutia, môžete tiež uvažovať nad menej formálnou podobou prisluhovania sviatosti Večere Pánovej. Do programu bohoslužieb môžete zaradiť aj chvíľku ticha. Počas tejto chvíľky sa spoločne započúvajte do zvukov vo vašom okolí a staňte sa súčasťou “spevu” Božieho Stvorenia.

Zorganizujte krátku púť/ vychádzku

“ Ak sme teda vinní z bezhlavého plytvania, je to kvôli tomu, že sme stratili ducha zbožnosti. Už viac nie sme pútnici, ktorí rešpektujú zem, po ktorej kráčajú; stali sa z nás obyčajní konzumenti, iba obchádzajúci sa cestovatelia.”

Ekumenický patriarcha Bartolomej

- Spoločná prechádzka ponúka veľa možností na to, aby sme dokázali reflektovať na Božie Stvorenie a na naše vlastné osobné spojenie so všetkým živým vôkol nás. Aj v tomto prípade môžete vybrať miesto, ktoré je nedotknuté alebo len v malej miere dotknuté ľudskou aktivitou, alebo miesto, ktoré nesie značné stopy po ľudskom zásahu či ničení. V rámci spoločnej vychádzky môžete zorganizovať aj študijnú skupinku, v ktorej sa budete venovať štúdiu Písma v spojitosti s ekologickými témami alebo sa spolu len pomodlíte tematické modlitby. Púť však môžete tiež zakončiť na vybranom mieste spoločnou bohoslužbou.

Podporte miestne vzdelávacie projekty a aktivity zamerané na udržateľnosť

“Ako ľudia viery, to, čomu veríme nevyjadrujeme iba slovami - ale predovšetkým skutkami. Jeden z aspektov našej viery je, že nachádzame potešenie v milovaní blízkych. Ďalším je, že sme naším Stvoriteľom poverení, aby sme sa starali o Jeho Stvorenie. Morálna kríza, ktorá sprevádza klimatické zmeny je pre nás príležitosť znova nachádzať cieľ a radosť a tak odpovedať na poverenie, ktoré nám bolo dané. Snažiť sa čo najviac obmedziť príčiny vzniku klimatických zmien, je jedným zo základných aspektov života viery.”

Arcibiskup Justin Welby

- Pre našu spoločnosť je dôležité neustále zdôrazňovať potrebu udržateľného životného štýlu. V tom môžu byť veľmi nápomocné rôzne vzdelávacie aktivity a aktivity na dvíhanie povedomia o problematike. Jestvuje množstvo konkrétnych činností, ktoré môžete spoločne vo vašej komunite či zbore spoločne vykonávať. Mnohé spoločenstvá v minulosti

čistili svoje okolie, sadili stromy, zapájali sa do programov zameraných na lepšie recyklovanie alebo budovali a podporovali komunitné záhrady. Môžete tiež usporiadať spoločné sledovanie tematických filmov alebo verejných debát. Skvele môžu poslúžiť aj umelecké súťaže - v písaní esejí či maľovaní. Môžete dokonca usporiadať koncert alebo sériu koncertov.

Zapojte sa do iniciatívy na podporu obmedzenia fosílnych palív

- Čas stvorenia dvíha povedomie o ekologických témach na lokálnych úrovniach a zároveň vyzýva kresťanov na konanie na svetovej úrovni. Ide predovšetkým o každoročnú konferenciu organizovanú OSN, zameranú na klimatické zmeny - tzv. COP. Minulý rok sa konalo 28. stretnutie (COP 28) v Dubaji. Práve tu sa hovorilo o potrebe zníženia používania fosílnych palív. Po prvýkrát v histórii sa táto téma dostala na agendu stretnutia a vznikla dohoda, pod ktorú sa zúčastnené strany hromadne podpísali. Na dosiahnutie reálnych výsledkov je však treba omnoho viac.
- Dohoda o obmedzení používania fosílnych palív: tento rok sa Oslava Času Stvorenia snaží cirkevné zbory a komunity povzbudzovať ku podpore tejto dohody. Ide o dohodu na celosvetovej úrovni, v ktorej sa krajiny zaväzujú, že sa budú snažiť urýchliť proces prechodu z fosílnych palív na obnoviteľné zdroje energie, zastaviť rozmach uhlia, ropy a zemného plynu a postupne zmierniť súčasnú produkciu.
- Je potrebné neustále medzi ľuďmi šíriť osvetu a dvíhať povedomie o tom, prečo je potrebné postupne obmedziť fosílnu palivá, ako ich používanie tak aj výrobu. Vo svojich komunitách a zborech upozorníte veriacich na to, že aj ako malé spoločenstvá máme hlas, ktorý volá po zmene. Z vlastnej iniciatívy sa môžete snažiť komunikovať s lokálnymi politickými zástupcami a presviedčať ich, aby vaše obavy a požiadavky komunikovali na vyšších miestach, možno až na národnej či medzinárodnej úrovni.

Príloha: Ekumenická bohoslužba

Chceme vás povzbudiť, aby ste využili program ekumenickej bohoslužby, ktorý sa vám dostáva do rúk, a týmto spoločným stretnutím odštartovali obdobie tohtoročného Času stvorenia. Tento

poriadok však môžete použiť opakovane pri ďalších stretnutiach alebo jeho časti začleniť do svojich bežných bohoslužobných poriadkov.

Pri plánovaní vašich bohoslužieb môžete zvážiť či na prípravu priestorov použijete napríklad ovocie alebo rôzne plodiny. Tie budú poukazovať na biblický text, ktorý nás tohtoročným Časom Stvorenia bude sprevádzať, a síce Rím 8, 19 - 25. Zároveň môžete použiť výzdobu z rôznych prírodných materiálov, ktoré budú neustále pripomínať, aké rôznorodé je Božie stvorenie.

Liturgické časti sú znázornené klasickým fontom, **odpovede zhromaždenia sú zvýraznené.** *Poznámky a inštrukcie sú napísané kurzívou.*

Privítanie

(Toto krátke privítanie môže poslúžiť ako vhodný úvod k otvoreniu bohoslužieb pri príležitosti začiatku Času Stvorenia)

Nachádzame sa v situácii, kedy sme zo všetkých strán doslova bombardovaní správami o dopadoch klimatických zmien - chaotické a netypické počasie, strata biodiverzity, neustále rastúce hory odpadu, znečistenie. Pri takom návale negatívnych informácií je veľmi ľahké začať zúfať. Ako to s nami bude, čo sa bude diať ďalej. Avšak, ako ľudia viery, máme stále nádej - dôveru v to, čoho sa nádejami a uistenie o tom, čo ešte zatiaľ nemôžeme vidieť (Žid 11, 1).

Slovami arcibiskupa Tutu: “Nádej je schopnosť vidieť svetlo, napriek všetkej temnote.”

Tak ako viera bez skutkov je mŕtva (Jk 2, 26), tak aj nádej bez akýchkoľvek činov nemá žiaden zmysel. Počas tohto spoločného zhromaždenia, chceme vyznávať pred Trojjediným Bohom, že pri pohľade na utrpenie sveta cítime zúfalstvo. Zároveň však chceme prosiť, aby nás posilnil vo viere a nádej a dal nám potrebné odhodlanie, aby sme aj my dokázali konať v súlade so Stvorením a prispeli tak k obnoveniu života.

Dnešným zhromaždením otvárame spoločne obdobie Času Stvorenia, obdobia, ktoré slávime už každoročne od 1. Septembra do 4. Októbra, spoločne s kresťanmi po celom svete. Téma tohtoročnej slávnosti Stvorenia znie: “Dúfať a konať v súlade so Stvorením” a symbolom pre tento ročník je “Prvotina nádeje”. Inšpiráciou pre symbol je text Rím 8: 19 - 25.

Úvod

Nech je požehnané meno Hospodina, Boha našich predkov a Boha generácii, ktoré ešte prídu na tento svet.

Nech je požehnaný Boh Otec Stvoriteľ, Boh Syn Vykupiteľ a Boh Duch Svätý, ktorý nás zachováva vo viere.

Zhromaždili sme sa spoločne, pretože počujeme stony Stvorenia a náreky našich sestier a bratov. Zhromaždení však chceme prinášať semienko nádeje, prvotinu z Ducha.

Pozdrav a výzva k oslave

Podme dnes spoločne sláviť nášho Boha, ktorý obdaroval naše životy svojim vzácnym Stvorením.
Chválimo Ťa, Bože, za Tvoje ohromujúce Stvorenie.

Podme spoločne nasledovať Ježiša Krista, nášho Pána, ktorý nás inšpiruje k nádeji a v konaní na dosiahnutie poriadku a spravodlivosti vo svete.

Vzdávame chválu Tebe, Bože, ktorý máš moc obnoviť stonajúce a zraniteľné Stvorenie.

Nebeský Bože a Stvoriteľu všetkého, pred Tebou sa dnes zhromažďujeme my, stvorenia na obraz nášho Stvoriteľa,

ktorý stvoril svet v láske.

Zhromaždili sme sa v mene nášho vykupiteľa a záchrancu Ježiša Krista,

ktorý zmieril svet s Bohom.

Zhromaždili sme sa v mene svätého Ducha, všadeprítomného darcu života,

ktorý nás povoláva k novému životu a dáva nádej.

Čítaný Žalm

Žalm 42

Ako laň dychtí po bystrinách, tak moja duša dychtí po tebe, Bože.

Moja duša má smäd po Bohu, po živom Bohu. Kedy pôjdem a uzriem Božiu tvár?

Slzy mi bývajú chlebom dňom i nocou, keď sa ma každý deň pýtajú: „Kde je tvoj Boh?“

Spomínam na to a dušu si vylievam, ako som chodieval so zástupom a vodieval do Božieho domu slávnostný zástup so zvučným plesaním a s vd'akou.

Prečo si skl'účená, moja duša, prečo sa znepokojuješ? Čakaj na Boha, ešte mu budem d'akovať, svojmu Spasiteľovi, svojmu Bohu.

Moja duša je skl'účená, preto sa rozpomínam na teba z krajiny jordánskej, z končiarov Chermónu, z vrchu Micár.

Hlbina hlbine ozýva sa na hukot tvojich vodopádov. Všetky tvoje príboje a vlny valia sa cezo mňa.

Vo dne mi Hospodin preukazuje milosť, v noci je mi jeho pieseň modlitbou k Bohu môjho života.

Poviem Bohu, svojej Skale: „Prečo si na mňa zabudol? Prečo mám chodiť v smútku utláčaný nepriateľom?“

Kosti ma smrteľne bolia a protivníci ma ešte tupia, keď sa ma pýtajú každý deň: „Kde je tvoj Boh?“

Prečo si skl'účená, moja duša, prečo sa znepokojuješ? Čakaj na Boha, ešte mu budem d'akovať, svojmu Spasiteľovi, svojmu Bohu.

Sláva Bohu Otcu i Synu i Duchu svätému,

Ako bola na počiatku, i teraz i vždycky i naveky vekov. Amen.

Kyrie Eleison - prosba o zmilovanie

Večný Bože, celý svet je plný Tvojej slávy.

V čase klimatickej krízy predstupujeme pred Teba s trápením, ktoré Tvoje Stvorenstvo prežíva. Udeľ nám zo svojej milosti, a daj nám príležitosť dobre konať a stať sa Tvojimi stvorenými spolutvoriteľmi.

Pane, zmiluj sa.

Kriste, zmiluj sa.

Ježiši Kriste, Ty sám si kráčal po tejto Zemi a žil si medzi nami. Učiň nás citlivejšími k utrpeniu ľudstva ale aj celého Stvorenstva. Posilňuj nás v našom odhodlaní žiť dôstojný život, v spravodlivosti a solidarite so všetkým živým.

Pane, zmiluj sa.

Kriste, zmiluj sa.

Svätý Duchu, Ty nám dávaš odvalu a vôľu k sebaovládaniu. Ty prehováraš k nášmu svedomiu. Prosíme, poteš nás, keď trpíme a sme poznačení úzkosťou. Daj, aby sme nemlčali ani vtedy, keď je nám samotným dobre a príjemne. Pomôž nám žiť opäť v jednote: jedno ľudstvo pod jednou oblohou.

Pane, zmiluj sa.

Kriste, zmiluj sa.

Vďaka za Zem

Svätý Bože, od úsvitu Stvorenia až dodnes dávaš svojim deťom dobré veci skrze matku Zem.

Prehovoril si a dal gumovníku rásť.

V rozľahlej púšti i v hustom lese, v mestách a na brehoch vôd, Stvorenstvo ti vzdáva chválu.

Tvoja prítomnosť pretrváva na skalách v srdci našej krajiny.

Ty počuješ volanie všetkých ľudí a pod svoje krídla schováš všetkých zranených: odsúdených, vysilených i všetkých vydedencov.

Príchod Tvojho Syna ako východ slnka sfarbil Zem novými farbami a vykúpil ju v slávnej nádeji.

V Ježišovi sme boli s Tebou zmierení, a rovnako sme boli zmierení jeden s druhým a s celým Stvorením.

Veď nás, Duchu Svätý, keď sa zhromažďujeme zo všetkých strán Zeme; daj, aby sme boli schopní kráčať spoločne v dôvere, preč od bolesti a hanby minulosti, a vkročiť ako jeden do nového dňa, ktorý svitil v Ježišovi Kristovi.

Amen.

V tomto bode môžete zvoliť pieseň, ktorá obsahuje tému stvorenia.

Čítanie z Písma svätého

(Po každom prečítanom texte, môžete nechať chvíľku ticha ako priestor na reflexiu)

Prvé čítanie - Mich 7:1 - 4.7

Beda mi! Som ako po letnej obračke ovocia. Som ako paberky po obračke hrozna. Niet totiž strapca na jedenie, niet skorých fig, po ktorých túži srdce.

Vymizli zbožní z krajiny; niet úprimného medzi ľuďmi, všetci sa chystajú prelievať krv. Jeden na druhého poľuje sieťou.

Ich ruky sú upriamené na zlo, aby ho obratne vykonali: knieža i sudca žiadajú úplatok a mocný rozhoduje podľa vlastnej túžby, a tak prevracajú právo.

Najlepší z nich je ako bodliak a najstatočnejší z nich je ako trňový plot. Nastal deň tvojho trestu; teraz bude zmätok medzi nimi.

Ja však chcem hľadiť na Hospodina, čakať budem na Boha svojej spásy. Môj Boh ma vypočuje.

(Ako alternatívny text môžete prečítať Iz 40: 27 - 30)

Druhé čítanie - Rím 8: 18 - 25

Usudzujem totiž, že utrpenia terajšieho času sa nedajú ani porovnať s budúcou slávou, ktorá sa má na nás zjaviť. Lebo stvorenstvo túžobne očakáva zjavenie Božích synov. Stvorenstvo nebolo totiž podrobené pominuteľnosti z vlastnej vôle, ale skrze toho, ktorý ho podrobil. Trvá však nádej, že aj samo stvorenstvo bude oslobodené z otroctva skazy do slobody a slávy Božích detí. Vieme totiž, že všetko stvorenstvo až doteraz spoločne vzdychá a spoločne trpí pôrodné bolesti. A nielen to, ale aj my, ktorí máme prvotiny Ducha, sami v sebe vzdycháme a očakávame adoptívne synovstvo, čiže vykúpenie svojho tela. Lebo v nádeji sme boli spasení. Ale nádej, na ktorú možno pozeráť, nie je nádejou. Veď či niekto dúfa v to, čo vidí? Ak však dúfame v to, čo nevidíme, trepezlivo to očakávame.

Čítané Evanjelium - Mt 9: 35 - 38

Ježiš chodil po všetkých okolitých mestách a dedinách. Učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každú chorobu a každý neduh. Pri pohľade na zástupy mu ich prišlo

ľúto, lebo boli zbedačení a sklesnutí ako ovce bez pastiera. Vtedy povedal svojim učeníkom: „Žatva je síce veľká, ale robotníkov málo. Proste preto Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu.“

(Ako alternatívny text môžete prečítať Lk 12, 22 - 32)

Po čítanom evanjeliu môže nasledovať kázanie či zamyslenie na tému “Konať a dúfať v jednote so Stvorením” alebo na symbol “Prvotina nádeje”.

Môžete zaradiť ďalšiu pieseň s tematikou stvorenia.

Vyznanie viery

Veríme

V jedného Boha, jediný zdroj všetkého života,

ktorý dal základ celej Zemi,

A ktorý stvoril všetky dobré veci.

Veríme

V Ježiša Krista, v ktorom nám bola zjavená úloha daná celému ľudstvu - aby sme sa pripodobnili Bohu v starostlivosti o všetko Stvorené,

Aby sme sa neustále snažili pochopiť Stvorenstvo a vnímať jeho schopnosti a rôznorodosť, a aby sme sa v mene Stvorenstva snažili o blaho celej Zeme.

Veríme

V Ducha Božieho, ktorý nás vedie k miernemu, nesebeckému a súcitnému spôsobu života.

Aby naša Zem bola odovzdávaná ďalším generáciám v mieri, aby mohla byť nad'alej domovom všetkému Stvorenstvu a aby jej dary mohlo užívať každé stvorenie rovnako. Nech sa tak stane. Amen.

Zbierka a modlitba

Môžete sa rozhodnúť pre vyhlásenie spoločnej zbierky na určitý projekt alebo na podporu aktivít, ktoré budú smerovať k uzdraveniu časti ekologického systému. Alebo môžete zbierkou podporiť

rôzne formy pomoci v rámci klimatickej spravodlivosti. Môžete prísť s vlastným podnetom pre lokálne ekologické aktivity.

Môžete zaspievať ďalšiu tematickú pieseň.

Príhovorné modlitby: “Dúfať a konať v jednote so Stvorením”

Bože, Pane zeme, vôd a neba:

Stvoriteľ všetkého, čo vidíme aj čo nevidíme.

Otvor naše srdcia, aby načúvali rytmu Tvojho Stvorenia - v pohyboch morských vĺn, víre vetra, v dychu všetkého živého tvorstva.

Otvor naše oči, aby videli krehkú krásu rozmanitosti života, ktorého sme súčasťou.

Otvor naše uši, aby načúvali zvukom života okolo nás.

Otvor naše mysle, aby sme si boli vedomí toho, ako hlboko a pevne sme prepojení s celým Tvojím Stvorenstvom.

Bože, Stvoriteľu:

Kiež dúfame a konáme s celým Tvojím Stvorením.

Bože svetla, života a lásky:

Pomôž nám nachádzať a vnímať Tvoju prítomnosť vo všetkom, čo si stvoril.

Pomôž nám porozumieť koreňom ekologickej krízy a daj nám múdrosť, aby sme dokázali žiť v harmónii s Tvojím stvorením.

Posilni v nás vieru, že dar života v celej svojej plnosti je určený rovnako každému stvoreniu.

Pomôž nám vytrvať v nádeji, že Tvoja láska nikdy neprestane, a že sa nám neustále zjavuje - ako láska, ktorú máme jedni k druhým, sami k sebe a blíznym - či už ľuďom alebo iným stvoreniam.

Bože, Stvoriteľu:

Kiež dúfame a konáme s celým Tvojím Stvorením

Ty si Bohom pravdy a spravodlivosti:

Naplň nás svojim Duchom porozumenia, aby sme dokázali naše v našich životoch konať tak, aby sme boli ohľaduplní k Tvojmu stvoreniu.

Pomôž nám kráčať cestou spravodlivosti, ktorá znamená tiež jemne našľapovať na našu zem a citlivo brázdiť vody oceánov.

Daj nám múdrosť a odvahu uvedomiť si, akú úlohu zohrávame aj my sami v rámci systemtického ničenia a bezbrehého využívania Zeme, a pomôž nám postaviť sa za pravdu.

Daj nám silu do srdca aj do rúk, aby sme sa mohli stať tými, ktorí pomôžu zachrániť svoje životné prostredie, aby došlo k nevyhnutným zmenám, ktoré svet tak veľmi potrebuje.

Bože, Stvoriteľu:

Kiež dúfame a konáme s celým Tvojím Stvorením

Amen.

Modlitba Pánova

Otče náš, ktorý si v nebesiach.

Posväť sa meno Tvoje, príď kráľovstvo Tvoje.

Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi.

Chlieb náš každodenný daj nám dnes,

A odpusť nám vinny naše, ako aj my odpúšťame našim vinníkom.

I neuved' nás do pokušenia, ale zbav nás zlého,

Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky. Amen.

Sláva Bohu Otcu i Synu i Duchu svätému, ako bola na počiatku

I teraz, i vždycky, i naveky vekov. Amen.

Znamenie pokoja

Nie sme povolani k tomu, aby sme sa prispôbovali svetu. V Kristovi, ktorý obnvuje naše srdcia a mysle, sme pozvani neustále sa meniť.

Chceme sa naučiť poznať Božiu vôľu, aby sme vedeli, čo je dobré a hodné konať.

Nedajme nášmu odhodlaniu upadnúť ale buďme horliví v duchu a v službe Bohu.

Chceme žiť v harmónii jeden s druhým i s celým Božím Stvorením.

Snažme sa zo všetkých síl žiť v mieri a dajme si medzi sebou znamenie pokoja. Pokoj Boží nech je so všetkými vami.

Pokoj Boží nech je s Tebou.

Amen.

Požehnanie

Nech Boh, ktorý oslobodzuje svoje Stvorenie, preukazuje milosť všetkým nám.

Sláva Bohu.

Nech Boh, ktorý počuje naše stony a pozná naše trápenia, privádza nás k novému životu.

Teraz a po všetky dni.

Nech nám Boh je neustále nablízku v našich slabostiach a do našich srdc vlieva prvotinu nádeje.

Pán je našou nádejou.

A nech Trojjediný Boh pokropí naše srdcia svojou milosťou a hojným žehnaním.

Amen.